

Μονόλογοι από τη Γάζα, κείμενα της Ιμάν Αούν και της Αμάνι Α Σοράφα

Τα παρακάτω κείμενα αναφέρονται στο πρόγραμμα «Μονόλογοι από τη Γάζα». Ποιες θεωρείτε ότι είναι οι κυριότερες λειτουργίες του θεάτρου στο πρόγραμμα αυτό;

(1)

Οι «Μονόλογοι από τη Γάζα»

Οι «Μονόλογοι από τη Γάζα» γράφτηκαν το σχολικό έτος 2009-2010 από Παλαιστίνιους μαθητές και μαθήτριες 13-17 ετών, που ζουν στην κατεχόμενη λωρίδα της Γάζας. Στο πλαίσιο θεατρικού εργαστηρίου, που διοργανώθηκε με πρωτοβουλία του Θεάτρου ASHTAR της Παλαιστίνης, οι μαθητές, με τη βοήθεια ενός θεατροπαιδαγωγού και ενός ψυχολόγου, επεξεργάστηκαν και κατέγραψαν σε μορφή μονολόγων τις εμπειρίες, τις σκέψεις, τους φόβους, τις ελπίδες και τα όνειρά τους, κατά τη διάρκεια της ισραηλινής εισβολής και του πολέμου στη Γάζα. Στο θεατρικό εργαστήριο αξιοποιήθηκαν τεχνικές του Θεάτρου του Καταπιεσμένου του Αουγκούστο Μπόάλ, της δραματοθεραπείας και της αφήγησης ιστοριών.

Στην Ελλάδα το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση πήρε μέρος στο διεθνές πρόγραμμα «Μονόλογοι από τη Γάζα» και διοργάνωσε εκδηλώσεις με σχολεία και ομάδες νέων σε πολλές πόλεις της Ελλάδας. Στις 17 Οκτωβρίου 2010 εξακόσιοι περίπου μαθητές και μαθήτριες πήραν μέρος σε θεατρικά, χορευτικά, μουσικά και εικαστικά δρώμενα σε θέατρα, πλατείες, κάστρα, αγορές και παραλίες, και στις 29 Νοεμβρίου 2010 ένας νέος ηθοποιός από την Ελλάδα συμμετείχε στη διεθνή ομάδα των νέων που παρουσίασαν αποσπάσματα των Μονολόγων στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη.

[Ιστοσελίδα του Πανελληνίου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση](#)

(2)

Κείμενο της Ιμάν Αούν, Καλλιτεχνικής Διευθύντριας του Θεάτρου ASHTAR

Επειδή αρνούμαστε ν' αποτελούμε απλώς στατιστικά στοιχεία στα δελτία ειδήσεων κι επειδή αγαπάμε τη ζωή, όταν δεν μας εμποδίζουν να τη ζήσουμε, γι' αυτό αγαπάμε το ΘΕΑΤΡΟ. Το θέατρο είναι θέληση που γίνεται δράση και διεκδικεί τη νίκη της ζωής. Μας βγάζει απ' τα χαλάσματα της καταστροφής και του θανάτου, που μας έχει επιβάλει η ισραηλινή κατοχή. Οι Μονόλογοι από τη Γάζα είναι μια δυνατή κραυγή στα πέρατα του κόσμου, η οποία αρθρώνεται με λόγο και τρόπο καλλιτεχνικό. Ήθελα να προέρχεται από νέους και να απευθύνεται σε νέους. Γιατί οι σημερινοί νέοι είναι οι αυριανοί ηγέτες. Το θέατρο βασίζεται σε σκέψεις που γίνονται δράσεις. Κι απ' τη δράση προκύπτει η μαγεία και γίνονται τα θαύματα.

[...] Τριάντα τρεις έφηβοι από τη Γάζα πίστεψαν πως η φωνή τους δεν είναι μόνο τα ουρλιαχτά του φόβου και τα βογκητά της αγανάκτησης. Πίστεψαν πως από μέσα τους μπορεί να βγει μια άλλη φωνή, ικανή να σκεπάσει το βόμβο των πολεμικών αεροπλάνων που τους βομβάρδιζαν μέρα-νύχτα. Μια φωνή που λέει: «Φτάνει πια! Μας αξίζει ένας κόσμος καλύτερος, ένας κόσμος χωρίς πολέμους και πολιορκία, και πάνω απ' όλα, χωρίς κατοχή!»

Δουλέψαμε για ν' αλλάξουμε το τωρινό σενάριο, να βάλουμε άλλα γεγονότα στη θέση των τωρινών, να μετατρέψουμε το τραγικό έπος σε θέατρο της δράσης και της διάδρασης. Κι αυτό, γιατί πιστεύουμε πως η απελευθέρωση της πατρίδας ξεκινά από την απελευθέρωση του καθενός μας. Αυτή είναι η βασική αρχή του Θεάτρου ASHTAR και γι' αυτό το στόχο δουλεύουμε.

Τριάντα χώρες πίστεψαν σ' αυτή τη φωνή και δούλεψαν μαζί μας, για να τη διαδώσουν στη νεολαία και στο κοινό τους. Θέλαμε μια συλλογική κραυγή που ν' αντιλαλήσει παντού, κι έτσι η 17η Οκτωβρίου 2010 έγινε η παγκόσμια ημέρα των Μονολόγων απ' τη Γάζα. Η θέλησή μας δε σταμάτησε εκεί, αλλά κατόρθωσε να φτάσει η συλλογική αυτή φωνή στα αυτιά των ιθυνόντων. Στις 29 Νοεμβρίου 2010, ημέρα αλληλεγγύης προς τον παλαιστινιακό λαό για τα αναπαλλοτρίωτα/ απαράγραπτα δικαιώματά του, νέοι απ' όλο τον κόσμο ύψωσαν όλοι μαζί τη φωνή τους, απευθυνόμενοι στους εκπροσώπους των χωρών του κόσμου στον ΟΗΕ και τους είπαν: «Φτάνει πια! Φτάνουν οι πόλεμοι! Φτάνει η κατοχή! Φτάνει η καταπάτηση του πρώτου θεμελιώδους δικαιώματος, που περιλαμβάνεται σε κάθε διεθνή σύμβαση: του δικαιώματος στη Ζωή.»

[Ιστοσελίδα του Πανελληνίου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση](#)

(3)

Ο Μονόλογος της Αμάνι Α Σοράφα από τη συνοικία Αλ Ριμάλ

(έτος γέννησης 1992)

Η Γάζα είναι ένα αεροπλάνο που μεταφέρει ανθρώπους και ταξιδεύει προς το άγνωστο, δεν προσγειώνεται ούτε στην Κόλαση ούτε στον Παράδεισο. Κανείς δεν ξέρει πότε θα προσγειωθεί κι όλοι οι επιβάτες του μπορεί να αιωρούνται εκεί πάνω για δυο ζωές.

Οι μέρες εδώ είναι όλες ίδιες ... τίποτα καινούργιο δε συμβαίνει. Το σίγουρο είναι ότι όνειρα και επιθυμίες δύσκολα πραγματοποιούνται στη Γάζα. Ειδικά αν είναι σαν τα δικά μου όνειρα, να γίνω καλλιτέχνης, να τραγουδάω, να παίζω θέατρο και μουσική. Η μόνη μουσική στη Γάζα είναι η μουσική του θανάτου κι ο χορός επάνω στις πληγές.

Αν πήγαινα στο εξωτερικό να σπουδάσω σκηνοθεσία, πώς θα με αντιμετώπιζε η κοινωνία; Κι όταν αποφοιτούσα, η κατάσταση στη χώρα μου θα ήταν όπως τώρα ή χειρότερη; Για μένα όλα είναι θαμπά και ασαφή, όπως τα πρόσωπα των ανθρώπων την Παρασκευή, στην αγορά του Φεράς, όπως τη μέρα που ξεκίνησε ο πόλεμος ...

Το πρώτο χτύπημα ήταν στο Τμήμα Διαβατηρίων. Η φίλη μου κι εγώ μόλις είχαμε βγει από τις εξετάσεις. Είχαμε δώσει το πρώτο μάθημα της πρώτης περιόδου. Καθόμασταν στην πόρτα του σχολείου και μιλούσαμε, περιμένοντας τις φίλες μας να πάμε όλες μαζί στο σπίτι. Ξαφνικά

ακούστηκαν πολλές, πάρα πολλές εκρήξεις. Έπαθα σοκ και σκέφτηκα ότι θα πεθάνω. Τρέξαμε μακριά. Ήμουν κατατρομαγμένη. Έβλεπα γυναίκες να τρέχουν, να ουρλιάζουν και να χτυπάνε τα πρόσωπά τους. Δεν είχα ιδέα τι γινόταν. Τα πόδια μου δε με κρατούσαν. Τα πάντα γύρω μου γύριζαν... Λιποθύμησα. Με συνέφερε η φωνή της φίλης μου που ούρλιαζε: «Αμάνι, για όνομα του Θεού, ξύπνα!»

Όταν συνήλθα, άρχισα να κλαίω, γιατί δεν ήξερα ούτε πού να πάω ούτε τι να κάνω. Μια μεγαλύτερη κοπέλα με βοήθησε και με πήγε σπίτι. Έπεσα στην αγκαλιά της μητέρας μου κι όλη η κούραση εξαφανίστηκε. Χρειαζόμουν πραγματικά μια αγκαλιά, γιατί δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα απ' το να ξέρεις πως πλησιάζει η στιγμή που θα πεθάνεις.

Ο πόλεμος ήταν ένα μαύρο φάντασμα που σκέπαζε τις μέρες και τις νύχτες της Γάζας. Επέβαλε τη δική του κόλαση στους ανθρώπους, στη γη, στον ουρανό και στον αέρα που αναπνέουμε.

Μετά τον πόλεμο κατέρρευσα. Ένα μεγάλο, άγριο κύμα σκέπασε την ψυχή μου. Πίστεψα πως δε θα μπορούσα ποτέ να ξαναβγώ στον αφρό. Όμως ήρθε το θέατρο να μου απλώσει ένα χέρι βοήθειας, ένα σωσίβιο, που με ανέβασε στην επιφάνεια...

Σήμερα αισθάνομαι μια ανακούφιση, που έχω να τη νιώσω πολύ καιρό... Ελπίζω να μπορώ να αισθάνομαι πάντα έτσι.

Μετάφραση: Μαρία Τσιώνα

[Ιστοσελίδα του Πανελληνίου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση](#)

Ασκήσεις

1. Να χαρακτηρίσετε το ύφος του κειμένου της Παλαιστίνιας σκηνοθέτριας Ιμάν Αούν. Ποια ταυτότητα προβάλλει; Να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις σας με παραπομπές σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου.
 2. Η Αμάνι Α Σοράφα ήταν έφηβη 17 χρονών, όταν έγραψε τον μονόλογο της. Ποια θέματα φαίνεται να την απασχολούν; Θεωρείτε ότι κάποια από τα θέματα αφορούν και εσάς, παρότι ζείτε σε τελείως διαφορετικές συνθήκες;
Ποια επίδραση φαίνεται ότι είχε στη ζωή της το θέατρο;
 3. Πώς αντιλαμβάνεστε τη μεταφορά: *Η Γάζα είναι ένα αεροπλάνο...να αιωρούνται εκεί πάνω για δυο ζωές;*
 4. Το κείμενο της Αμάνι είναι γεμάτο μεταφορικές εκφράσεις. Εντοπίστε και σχολιάστε κάποιες από αυτές. Πώς ερμηνεύετε την επιλογή της να χρησιμοποιεί μεταφορικές εκφράσεις;
 5. Να καταγράψετε ελεύθερα τις σκέψεις που σας δημιουργήθηκαν, διαβάζοντας τον μονόλογο της Αμάνι.
 6. Να γράψετε ένα γράμμα που θα θέλατε να απευθύνετε στην Αμάνι.
 7. Δοκιμάστε να μεταγράψετε τον μονόλογο της Αμάνι σε ποιητικό κείμενο ή δημιουργήστε ένα εικαστικό έργο με αφορμή τον μονόλογο.
 8. Να ανατρέξετε στην ιστοσελίδα του Πανελληνίου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, όπου θα βρείτε πλούσιο υλικό για το πρόγραμμα «Μονόλογοι από τη Γάζα». Το υλικό περιλαμβάνει τόσο τα κείμενα των μονολόγων όσο και βιντεοσκοπημένα δρώμενα νεανικών θεατρικών ομάδων με βάση τους μονολόγους. Δείτε ένα από αυτά και καταγράψτε τις εντυπώσεις σας, λαμβάνοντας υπόψη ότι το δρώμενο «χάνει», όταν βιντεοσκοπείται. Προσέξτε τη σκηνική παρουσίαση του κειμένου, την ερμηνεία των μαθητών, τη μουσική κ.ά. Να υποθέσετε ότι το κείμενό σας θα αναρτηθεί στο ιστολόγιο της τάξης.
 9. Εργαστείτε σε ομάδες. Επιλέξτε έναν από τους μονολόγους και δοκιμάστε να τον ανεβάσετε σκηνικά με τον δικό σας τρόπο. [Μονόλογοι από τη Γάζα](#)
 10. *Φτάνει η καταπάτηση του πρώτου θεμελιώδους δικαιώματος που περιλαμβάνεται σε κάθε διεθνή σύμβαση: του δικαιώματος στη Ζωή*, γράφει η Ιμάν Αούν. Αφού μελετήσετε τη [Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#), να εντοπίσετε ποια από τα δικαιώματα που αναφέρονται σε αυτήν παραβιάζονται στην περίπτωση της Αμάνι και να τα καταγράψετε.
 - ο Να συζητήσετε πώς μπορείτε εσείς, ως μαθητική κοινότητα, να βοηθήσετε παιδιά που βρίσκονται σε παρόμοια θέση με την Αμάνι.
 11. Οργάνωση διαθεματικού project: «Προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού».
- Εργαστείτε σε ομάδες, για να ερευνήσετε: α) ποια δικαιώματα του παιδιού ενδέχεται να παραβιάζονται σήμερα στη χώρα μας και β) ποιες οργανώσεις και φορείς δραστηριοποιούνται για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Κάθε ομάδα να επιλέξει μία οργάνωση ή έναν φορέα και να την/ τον παρουσιάσει στην ολομέλεια, αξιοποιώντας το κατάλληλο λογισμικό παρουσίασης. Μπορείτε, επιπλέον, να έρθετε σε επαφή με την οργάνωση που θα επιλέξετε και να συνεργαστείτε σε κάποια δράση. Στην ηλεκτρονική διεύθυνση του προγράμματος «[Νοιάζομαι και δρω](#)» θα βρείτε [σχετικό υλικό](#) και προτάσεις για δραστηριότητες εθελοντισμού.
- *Το project μπορεί να ενταχθεί και στο μάθημα *Πολιτική Παιδεία*, σε συνεργασία με τον αντίστοιχο καθηγητή.

Q ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

Q ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Q PROJECT